

Egy nagyon megnyugtató tény, h. a termés kitűnő. Ez a legbiztosabb, h. nem lesz parasztlázadás.

Judithnak mondjon sok-sok jót részemről. Örülök, h. a Zoli dolgozik, erre nagy szükség volt, mert barátja Boldizsár panaszkodott, h. ritkák és soványak voltak eddigi jelentései.

Üdvözzettel

MOL XIX Kgy 27. doboz 1/11 (eredeti)

¹ Gyomai tanácsos 1948. augusztus 12-én több ügyet érintő levelet írt a szabadságát töltő Károlynak.

A követség munkatársai nevében kérte, próbálja meg elintézni fizetésemelési kérésüket. Tájékoztatta a francia belpolitika újabb fejleményeiről. Kérte, érje el az új külügyminiszternél, kapjanak jelentős anyagi támogatást, hogy kihasználhassák magyar propagandára az ENSZ szeptemberben megnyíló közgyűlésén.

Végül közli: „balparti barátaink” az új politikai események óta „még nagyobb szigorral és szorgalommal figyelnek ránk. Bizonyítéka ennek, hogy telefonunkat kettőzött figyelemmel, a technikának valószínűleg egy újabb módjával ellenőrzik. Bizonyoságunk van arra nézve, hogy most már minden külföldi beszélgetésünket lemeze veszik fel. Ezt abból állapítottuk meg, hogy Budapesttel, vagy Londonnal, vagy akármelyik külföldi állomással való beszélgetésünk során a saját apparátusunk saját hangunkat nagy erővel veri vissza. A technikusok megállapítása szerint ennek a rezonanciának az az oka, hogy a párizsi központban, mihelyt beszélni kezdünk, a felvevő lemez elhelyezik”. A levelet Károlyi nyilván átadta Rajknak, aki aláhúzásokkal látta el és a következő utasítást írta rá:

„L. Mód elvt. 1. Az osztályok figyelmét felhívni a külföldi tel. beszélgetéseknél a fokozottabb óvatosságra.

2. A kult. osztálynál a párizsi progr. végrehajtásához ellenőrizni a szükséges intézkedések megtételét.” (MOL XIX Kgy 30. doboz)

² Boarov Zsivko diplomata egy szóváltás során lelötte Moic Milost.

³ Károlyi később sem tartotta helyes döntésnek Szakasits elnökségét. 1948 szeptemberében azt mondta Kovács András diplomáciai futárnak: Szakasitsot Nyugaton nem szeretik, mert belement a két munkaspárt egyesülésébe. „Szerinte sokkal jobb lett volna egy becsületes kommunisztát megválasztani, mint pl. Nagy Imre vagy Rajk László. Ez még Nyugat felé is nagyobb tetszést váltott volna ki.” (ÁSZTL K 747. Kovács jelentése) Néhány nappal később az Országgyűlés mégis Szakasits Árpádot választotta egyhangúlag köztársasági elnökké. Bizonyára ennek következménye lett, hogy fiát, Szakasits Györgyöt visszahívták Párizsból, ahol addig követségi tanácsos és az emigráns spanyol köztársasági kormány mellé rendelt magyar diplomáciai képviselő volt. Havas Endre erről a következőket jelentette Mód Péternek: „Szakasits Gyuri feygelmezetten fogadta a hazarendelést, de rendkívül rosszul esett neki, hogy kétéves munkájáról egyetlen jó szóval sem emlékeztettek meg. Persze izgatta - és egy kicsit fájtt is neki -, hogy miért rendelték őt ilyen hirtelen vissza. Talán nem ártana, ha egy kicsit megmagyaráznának neki a dolgot. Még alakítható ember és egy-két jó szóra meglágyul.” Havas ehhez hozzáfűzi, hogy sok a személyes problémája: felbomlóban levő házassága, részben ezzel kapcsolatos zavaros pénzügyei, s miután visszahívása egybeesett időben a távozó elnök, Tildy vejének letartóztatásával „érezhetően van egy kis Csornoky-komplexuma”. „Mindent egybevetve kétségtelen, hogy szorgalmasan dolgozott és a jelentései, adatgyűjtései jók voltak. Magatartása rendkívül gyermekded, és sok van benne a csikágói vagányból s az elkényeztetett gyermekből. Politikailag nincs vele baj.” (MOL XIX-J-1-u 37. doboz. Mód Péter)

⁴ Károlyi unokaöccse, K. István, K. József fia, aki Károlyi segítségével ment ki feleségével („Gogo”) Párizsba, de még nem közölték vele, hogy végleg kinn akarnak maradni. Károlyi talán komolyabbnak gondolta a feleséget, ezért kérte a követség női munkatársát, hogy beszéljen a lelkére - hiába.

166. KÁROLYI MIHÁLY ANDRÉ VERNET-SOBELHEZ

(Párizs, 1948. augusztus 27.)

Monsieur,

Je vous remercie vivement pour l'aimable envoi de votre livre intitulé: „Fièvre: 42” racontant la vie tragique du grand savant hongrois, Philippe¹ Semmelweis et rendant hommage à ses grandioses efforts pour sauver les mères. Il va sans dire que je le lirai avec vrai plaisir et avec tout l'intérêt, qu'il mérite.

Veuillez agréer, Monsieur, l'expression de ma haute considération.²

MOL XIX Kgy 29. doboz 39. dosszié (másodpéldány)

*

Uram,

Nagyon köszönöm, hogy volt olyan kedves elküldeni a „Testhőmérséklet: 42” című könyvét, mely a nagy magyar tudós, Philippe¹ Semmelweis életét meséli el és tisztelettel adózik az anyák megmentésére tett hatalmas erőfeszítései előtt. Mondanom sem kell, hogy örömmel és a művet megillető érdeklődéssel fogom olvasni.

Fogadja, uram, legmélyebb tiszteletemet²

¹ Sic!

² A levél címzése: „Monsieur André Vernet-Sobel, Chef de Service de l'Hôpital, 8. Place Anatole-France, Dreux”.

167. HANA BENEŠ KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Prága, 1948. szeptember 14.)

Profondement touchée par votre sympathie prie votre excellence agréer mes sinceres remerciements.¹

MOL XIX Kgy 29. doboz (távirat)

*

Mélységesen meghatva az együttérzésétől, kérem Excellenciádat, fogadja őszinte hálaamat.¹

¹ Beneš szeptember 3-án halt meg.

168. KÁROLYI MIHÁLY RAJK LÁSZLÓHOZ

(Párizs, 1948. szeptember 21.)

Tisztelt Miniszter Úr, kedves Barátom,

Mindenekelőtt nagy megnyugvással vettem tudomásul, hogy élsz. Ugyanis „meggyilkolásodnak” híre Párizsba is eljutott. A budapesti rémhírterjesztők még mindig működnek. Csak azt nem tudom, hogy ki által „gyilkoltattak meg”. Mindenesetre jellemző, hogy milyen eszközökkel dolgoznak ellenségeink. Szerencsére ezt a kacsát még a nyugati sajtó sem nyelte le. Vagy talán inkább az ő szerencsájuk.

Közben programszerűen megjártam Rómát. Ami azonban nem volt benn a programban, az a betegségem. Egész ott-tartózkodásom alatt beteg voltam, s így őszintén be kell vallanom, hogy nem tudtam missziómnak teljesen eleget tenni. Ennek ellenére valamennyire beszédemet az Interparlamentáris Unió kongresszusán és még valamennyire informálódni is tudtam. Ez utóbbit főként annak köszönhetem, hogy Velics követ és felesége lehetővé tették számomra, hogy a követségen beszéljek az emberekkel. Nemcsak nagy és személyes lunchöket és estebédeket rendezett, de kitűnő összeköttetései révén minden embert gyorsan elő tudott teremteni. Így azután e bizalmas levelemben beszámolhatok mindarról, ami a jelentésből kimaradt. Szeretném, ha tapasztalataimat értékesíteni tudnátok.

Visszatérve Velicsékre (mert fontosnak tartom, hogy elsősorban a velük kapcsolatos impresszióimról számoljak be), tárgyilagosan meg kell állapítanom, hogy elsőrangú összeköttetésekkel rendelkeznek, sokkal jobbakkal, mint én Párizsban. Ezt természetesen